

Nye dage
— fremtidens ældreliv

Program

- 12.45-13.00** Ankomst, kaffe, te og snacks
- 13.00-13.10** Velkomst
- 13.10-14.00** Glimt fra fremtidens ældreliv v. Dansk Design Center
- 14.00-14.30** Fælles ansvar for fremtidens ældreliv
- Anna Asghari, direktør Ungdomsbureauet
 - Torben Hollmann, sektorformand FOA
 - Troels Yde Toftdahl, markedschef for velfærd og samfund Dansk Erhverv
- 14.30-15.00** Kommunens nye roller og ansvar
- Johannes Lundsryd Jensen (S), borgmester Middelfart Kommune
 - Michael Fenger (C), borgmester Gentofte Kommune
 - Pernille Beckmann (V), borgmester Greve Kommune
- 15.00** Tak for i dag

Debatoplæg

Fem pejlemærker for fremtidens ældreliv

Fremtidsudsigter kalder på handling nu

Det er på tide med et opgør. Et opgør ikke kun med ældrepolitikens regler og bureaukrati men også med vores opfattelse af ældre og ældrelivet. I dag råber plejesektoren op om, at der mangler hænder til de mange ældre. I fremtiden kommer der til at være endnu flere ældre – friske og mindre friske. Og mens pensionister i dag bekymrer sig, om de kan få den pleje og omsorg, de har fortjent efter et langt arbejdsliv, bekymrer de unge sig, om der i deres fremtidige ældre liv kommer til at være råd til at gå på pension.

I projektet "Nye Dage – fremtidens ældre liv" har projektgruppen bestående af Aalborg Kommune, Aarhus Kommune, Gladsaxe Kommune, Københavns Kommune, Region Syddanmark, Danish Design Centre, Danish Life Science Cluster og Tænk tanken Mandag Morgen arbejdet med at sætte det lange lys på ældrepolitikken og forstå fremtidens udfordringer, når vi kigger 10, 20, 50 år frem i tiden. Projektgruppen har sammen med aktører på ældre livsområdet diskuteret udfordringer og mulige løsninger i en række policy labs. Konklusionen er klar: Fremtidens ældre liv bliver ikke bedre af sig selv. Omstillinger og ændringer er nødvendige. Hvis vi skal erstatte de dystre fremtidsudsigter med håb, skal vi til at handle. Tænk tanken Mandag Morgen har samlet fem pejlemærker for fremtidens ældre liv som en opsamling fra projektets policy labs.

1 Det skal ikke kun være plejesektoren, der tager sig af de ældre

I fremtidens ældre liv er problemet ikke kun, at plejesektoren mangler hænder. I fremtiden kan en mangel på medmenneskelig nysgerrighed og hjælpsomhed have endnu værre konsekvenser. En kulturel omstilling er nødvendig. Når seniorlivet begynder at banke på og kroppen ikke er så selvhjulpne som i sine unge dage, regner de fleste med, at det offentlige tager over. I stedet for at spørge ens ældre nabo, om man skal købe en mælk med fra supermarkedet, ringer man til hjemmeplejen og beder dem købe mælken.

De røde lamper blinker allerede i dag: Det offentlige er overbebyrdet, og utålmodigheden og mistilliden til plejesektoren er styrtdykket. Men vi har alle mulighed for at være med til at vende kulturen, genfinde vores interesse og hjælpsomhed på tværs af generationer og samarbejde i stedet for at pege fingre ad plejesektoren. Vi skal tilbage til et samfund, der er omsorgsfuldt.

2 Rettigheder er gode, men behov er vigtigere

Ældrepolitikken skal skabe plads til individuelle behov i stedet for at fokusere på universelle rettigheder. Bureaukratiet i ældreplejen har groet sig fast. Men for at den længeventede forårsrengøring kan lykkes, skal vi ikke bare væk fra New Public Management-strategien og BUM-modellen. Der er behov for et mere fundamentalt opgør med rettighedstankegangen. Det vil sige et opgør med mange medborgeres oplevelse af, at de har en ukrænkelig ret til bestemte velfærdsgoder. De ældres behov og plejepersonalets faglighed skal være de bærende elementer for i en værdig ældre pleje. Lovgivning, krav og standarder skal ikke spænde ben for, at ældre får den pleje, de har behov for.

3 Uddannelse, arbejde og pension skal ikke være adskilte livsfaser

Der mangler fleksibilitet i (arbejds)livet. Vi skal skabe plads til, at man kan starte på en frisk, tage den med ro og trække stikket flere gange i løbet af sit arbejdsliv. Skabelonen for et normalt liv, hvor læring hører ungdommen til, arbejde hører voksenlivet til, og afslapning hører pensionisttilværelsen til, er ikke længere holdbar. Unge stresser over at sætte den "rigtige" kurs for resten af deres arbejdsliv. Børnefamilier kan ikke få work-life-balancen til at gå op. Og seniorer føler sig ikke længere velkomne på arbejdsmarkedet.

Det pensionssystem, vi har i dag, afspejler ikke de velfærdsudfordringer, vi står i. Vi lever længere, og mens nogle bliver hurtigere nedslidte og har brug for at gå tidligt på pension, har andre lysten til at arbejde til de dør. Nogle arbejdsfunktioner vil blive overflødige i et samfund i konstant udvikling. Det skaber et behov for, at vi alle er omstillingsparate til at lære gennem hele livet. Men for at omstillingsparathed ikke skal ende som et ydre pres, der skubber folk ud over stressens afgrund, skal omstillingsparathed i stedet været et mulighedsrum. Vi skal gentænke skabelonen for et normalt liv, og vi skal gentænke finansieringen af livets forskellige faser. Her kan vi starte med at gentænke pensionssystemet.

4 Velfærdsteknologi skal fokusere på ældres frihed og plejepersonales arbejdsglæde

Velfærdsteknologi er i dag med til at lette opgaver i plejesektoren og gøre ældre mere selvkørende i deres egne hjem. Og velfærdsteknologi kommer der kun endnu mere af i fremtiden. I dag er det dog ikke alle velfærdsteknologiske satsninger, der bærer frugt. Udviklingen af teknologi fokuserer for meget på funktionalitet, og afprøvning i plejesektoren kan være svær at finde tid til, når kerneopgaver skal prioriteres. De nye velfærdsteknologier bør blive målt på, om de bringer glæde i de ældres hverdagsliv og plejepersonalets arbejdsliv, og hvor godt de ældre og plejepersonalet kan mestre teknologierne. Velfærdsteknologier skal ikke erstatte omsorg. Men teknologierne skal skabe frihed og arbejdsglæde.

5 Klimaforandringer ændrer forudsætninger for fremtidens ældre liv

Klimaforandringer er allerede i gang med at ændre vores klode. Forandringerne kommer til at ændre måden vi lever på, måden vi spiser på, måden vi bor og lader os transportere på. Fremtidens ældre liv kommer også til at blive påvirket af forandringerne. Flere frivillige og bæredygtige livstilsændringer spirer allerede blandt forskellige befolkningsgrupper. Blandt nutidens ældre ser vi en trend mod, at flere søger i bofællesskaber. Det er ikke kun klimamæssigt bæredygtigt at nedskalere boligstørrelse og forbrug efter livsfase, men det er også socialt bæredygtigt. Nutidens ældre vil have noget ud af hele livet og bidrage til fællesskaber hele deres liv. Men det er ikke nok med trends og små private adfærdsbølger. Vi skal skabe strukturerne og rammerne for at de grønne beslutninger er nemme at tage nu. Når forandringerne eskalerer, stiger presset for en samfundsmæssig omstilling, som ikke kun kan bæres ad frivillighedens veje.

Når klimaforandringer påvirker fremtiden, må vi også tænke forandringerne ind i vores forestillinger om, hvordan livet bliver, når vi bliver gamle, og når vores børn bliver gamle.

